

Товкач Г.І.

студентка,

Науковий керівник: Когут С.Я.

кандидат педагогічних наук, доцент,

ВНЗ «Український католицький університет»

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Процес формування професійної мотивації у ВНЗ складає основу становлення майбутнього фахівця. Правильна побудова і реалізація на початку навчальної, і з кожним наступним етапом навчання, професійної мотивації, забезпечує підготовку висококваліфікованих фахівців, готових до виконання своїх професійних функцій. Цей процес складний та тривалий, має низку умов, компонентів та рівнів, за послідовним виконанням яких повинні стежити як викладачі ВНЗ так і адміністрація вузу, які зацікавлені у якісній підготовці кадрів. Оволодіння знаннями, уміннями та навичками майбутньої професії це лише «вершина айсбергу», під якою знаходиться внутрішня готовність, бажання досягти успіху, самовдосконалюватися, розвиватися у напрямку наміченого шляху.

Багато уваги проблемі формування мотивації, зокрема професійної, було приділено такими вітчизняними та закордонними науковцями як: Е. Ф. Зеєр, Т. В. Кудрявцев, Є. О. Климов, Л. М. Мітіна, Г. Форд, Л. А. Макджиніс, Х. Хекхаузен та ін.

Мотивація є важливим фактором, який спонукає людину до діяльності. Чим більшою є сила мотиву, тим ймовірніше, що людина буде активізовувати свою діяльність, щоб досягти бажаного. Існує близько 50 теорій мотивації, через що важко розмежувати самі поняття мотиву та мотивації [2, с. 7]. Поняття «мотивація» та його складова «мотив» об'єднують цілий комплекс аспектів, під якими розуміється система спонукань: інтереси, прагнення, цілі, потяги, мотиваційні установки, ідеали, тобто все те, у чому втілюється безпосередньо потреба особистості [3, с. 315].

«Мотивація до роботи – частина мотивації до життя» – важливий життєвий принцип людини, котра живе і працює в умовах сучасного життя, яке є динамічним, мінливим, непередбачуваним, тому не завжди стабільним. Формування та становлення студентів, майбутніх фахівців соціальної педагогіки відбувається в університетах, коледжах та інших навчальних закладах головним завданням яких є підготовка спеціалістів, котрі здатні протистояти напруженим і несподіваним моментам обраної ними професії. Тому, актуальною проблемою діяльності ВНЗ є мотиваційна складова підготовки майбутніх фахівців. Адже, саме мотиви навчання спочатку, а згодом професійні мотиви закладають основу досягнення успіху майбутнього фахівця, самоствердження, що є в основі реалізації внутрішніх потреб кожної особистості.

Процес формування професійної мотивації студента освітньої програми «Соціальна педагогіка», можна трактувати як цінний елемент організаційно-педагогічних умов навчання у виші, які забезпечують успішне функціонування та розвиток системи підготовки кадрів. Організаційно-педагогічні умови становлять сукупність дій, спрямованих на досягнення трансформаційних змін у процесі формування професійних умінь та навичок студентів, формування навчальної та професійної мотивації через налагодження каналу взаємодії «студент-викладач-університет-професія». Таке тлумачення поняття «організаційно-педагогічні умови», безпосередньо пов'язане із впровадженням в сучасну вищу школу, тенденцій гуманістичної спрямованості педагогічної освіти, що має за мету поширення та реалізацію ряду інноваційних технологій, які сприяють розкриттю творчого потенціалу майбутніх фахівців [1].

Інноваційні технології навчання – особливі форми педагогічної діяльності і мислення, які спрямовані на організацію нововведень в освітньому просторі, або як процес створення, впровадження і поширення нового в освіті [4]. Безпосередньо пов'язуючи інноваційні та традиційні соціально-педагогічні технології навчання студентів майбутніх соціальних педагогів, слід зазначити, що при даному поєднанні активізується механізм забезпечення мотиваційної, інформаційної та операційної культури людини, тобто зовнішні чинники (оволодіння теорією і практикою професії) гармонійно підкріплюються внутрішніми складниками (мотивація та творчий потенціал).

До таких технологій відносимо:

1. Інформаційні технології (відео підкріплення навчальних занять, презентації нового електронного формату («печа куча»), максимальне залучення до навчального процесу нових інформаційних технологій навчання, створення веб-сторінок для власних проєктів студента, поширення інформації в інтернеті (техніки реклами та впливу на аудиторію), використання інтернет-ресурсів, «прозоре навчання» на прикладі системи CMS УКУ).

2. Евристичного навчання (через відкриття) – стимулювання допитливості, цікавості, заохочення до постійного, самостійного пошуку відповідей на питання суперечливого характеру (метод проєктів, кейс-метод, проблемні клуби, сократівська бесіда (вільні обговорення)).

3. Розвиваючого навчання – самопошук та розкриття потенціалу студента, мотивування до самовдосконалення, задоволення потреб та бажань студента у процесі оволодіння професією (методи творчих майстерень, наукові студентські та змішані конференції, самоаналіз через «колесо життя», гармонізація внутрішнього стану студента через компоненти арт-терапії, коучингу та створення позитивної групової динаміки і консенсусу через методи фасилітації).

4. Імітаційного або активного навчання – залучення до моментів реального професійного життя (ігрові технології, психодрама, театралізація, кейс-метод, тренінги, дискусійні технології навчання).

5. Контекстного навчання – поєднання різних видів діяльності студента (навчальної, наукової, практичної), де навчальні умови максимально наближені до умов майбутньої професії (метод професійного портфоліо студента).

6. Проблемного навчання – наукова проблема задана викладачем вимагає від студента неформатного, творчого та непередбачуваного рішення, яке стимулює до формування впевненості, вільного та необмеженого творчого пошуку та розширює рамки роздумів та підходів студента щодо реалізації функцій майбутньої професії (кейс-метод, аналіз наукових та світських статей з точки зору економічної, релігійної, соціальної чи політичної позиції, вирішення проблем світового характеру з точки зору індивідуальної або групової студентської роботи («саміт рішень»), мозковий штурм).

Таким чином, різноманітність інноваційних технологій навчання, вдале їх поєднання у процесі здобуття освіти майбутніми фахівцями соціальної сфери, сприятиме не лише вдосконаленню змістового наповнення освіти, але і створить всі необхідні умови для формування кадрового потенціалу України, нового покоління в сфері соціальної педагогіки та роботи. Доцільна реалізація запропонованих організаційно-педагогічних умов, що є вдалими доповненням до методологічних, дидактичних, комунікативних та психологічних факторів формування майбутніх фахівців соціальної педагогіки/соціальної роботи, сприятиме зміцненню внутрішнього прагнення студента професійно розвиватися в обраному напрямі, бути агентами змін у соціальній сфері.

Список використаних джерел:

1. Дяченко Н. О. Організаційно-педагогічні умови формування вмінь розв'язувати педагогічні задачі у майбутніх викладачів педагогіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nadiadyachenko.wordpress.com>
2. Мищишин М. М. Соціально-психологічний образ успішного фахівця як чинник професіоналізації студентської молоді: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. 19.00.05 «Соціальна психологія» / М. М. Мищишин – К., 2016. – 23 с.
3. Тригуб І. П. Мотивація студентів як один із основних факторів успішної професійної підготовки / І. П. Тригуб // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна. – 2014. – Вип. 48. – С. 315–318.
4. Туркот Т. І. Інноваційні технології та методи навчання [Електронний ресурс] / Т. І. Туркот // Педагогіка вищої школи. – К. : Кондор. – 2011. – 628 с. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/10470406/pedagogika/innovatsiyi_tehnologiyi_metodi_navchannya#93
5. Стрельников В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі: модульний посібник / В. Ю. Стрельников, І. Г. Брітченко. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 309 с.